

165 8744, 20.1.2021

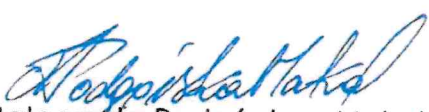
20.01.2023

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH 7 up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków

mgr inż. arch. Arkadiusz Bojczuk
Kierownik Delegatury w Białej Podlaskiej

IKONA WNIEBOWSTĄPIENIE

Z CERKWI PRAWOSŁAWNEJ P.W. ŚW. MIKOŁAJA
w Zabłociu
powiat bialski
diecezja lubelsko – chełmska

Opr. Małgorzata Podgórska – Makal
Konservator dzieł sztuki
Upr. konserwatorskie 20/K/97
Nr dyplomu ASP w Warszawie 4997

LUBLIN
styczeń 2021

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSER WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

• OPIS

Ikona z przedstawieniem Wniebowstąpienia.

Czas powstania XVIII w.

Ikona w kształcie prostokąta o wym. 35,5 x 31 cm, z cienką drewnianą ramką. Ikona wykonana w technice olejnej na płótnie, przyklejonym na desce o grubości 3 cm.

Przedstawienie w kształcie prostokąta zwieńczonego półkoliście z passe-partout.

Wniebowstąpienie - przedstawienie wielopostaciowe, kompozycja centralna, otwarta.

W centralnym punkcie postać Chrystusa unoszącego się na tle nieba. Przedstawienie pełno postaciowe, „en face”, z uniesionymi rękami. Ubrany w suknie i przepasany szatą. Twarz spokojna, długie, falowane włosy opadające na ramion, ciemna broda. Wokół głowy nimb. W dolnej części przedstawienia jedenaście postaci świętych obserwujących scenę. Postaci ubrane w szaty i płaszcze. Głowy skierowane ku Chrystusowi. Wokół głów nimby w postaci świetlistej linii.

STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Ikona jest w złym stanie zachowania, wymagającym przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich.

Powierzchnia płótna podobrazia przyklejona do deski w niektórych miejscach odkształcona. Miejscami warstwa malarska tuszczy się i odpada. Warstwa malarska mocno zabrudzona, werniks pożółkły. Widoczne spękania deski podobrazia. Miejscami odspojenia płótna od deski.

Zniszczenia spowodowane są zmianami objętości drewna wskutek zmieniających się warunków wilgotnościowych we wnętrzu cerkwi, jak również wcześniejszymi reperacjami.

Konieczne jest wykonanie pełnej konserwacji technicznej i estetyzującej w celu przywrócenia pierwotnego wyglądu ikony.

Obiekt znajduje się w świątyni czynnej, w której okresowo odbywają się nabożeństwa.

Świątynia jest murowana z cegły.

Przyczyną zniszczeń może być osadzający się dym ze świec, kurz unoszący się w powietrzu, ekspozycja na światło, zmieniające się warunki w budynku, zwłaszcza wilgotność powietrza i temperatura.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Pierwszym etapem prac będzie wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej dokumentującej stan zachowania obiektu.

Przeprowadzona zostanie ocena wytrzymałości mechanicznej i odporności chemicznej warstwy malarskiej i podłoża. Po dokładnym rozpoznaniu konieczna będzie decyzja komisji konserwatorskiej na temat pierwotnej wersji ikony – czy była naklejona na desce. Opracowanie metody konserwacji w zależności od decyzji w sprawie odklejenia płótna od deski.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ODKLEJENIA PŁÓTNA OD DESKI

Po odklejeniu płótna od podobrazia w postaci deski, należy oczyścić i zdezynfekować odwrocie płótna. Następnie w celu wzmocnienia należy przeprowadzić konsolidację warstw technologicznych obrazu. W kolejnym etapie nastąpi prostowanie mocno zdeformowanej powierzchni płótna pod obciążeniem. Powierzchnię warstwy malarskiej należy oczyścić z użyciem preparatów powierzchniowo czynnych np. Contrad 2000, którego działanie przerywane będzie terpentyną.

Konieczne będzie podklejenie odspojonych fragmentów warstwy malarskiej. Podklejanie wykonane zostanie roztworem Bevy 371 w benzynie lakowej przy użyciu kautera.

Po oczyszczeniu i podklejeniu warstwy malarskiej konieczny będzie dublaż płótna na spoiwo Beva 371. W kolejnym etapie wykonane zostaną uzupełnienia ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej oraz opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału. Płótno zostanie naciągnięte na nowe krosna, a warstwa malarska zabezpieczona werniksem retuszerskim.

Po nałożeniu werniksu wykonany zostanie retusz warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego w technice olejno – żywicznej. Po wypunktowaniu ikona zostanie zawerniksowana werniksem końcowym damarowym.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZACHOWANIA DESKI

W tym przypadku prace rozpocznie podklejenie odspojen płótna do podobrazia w postaci deski. Następnie po próbach różnych środków czyszczących nastąpi oczyszczenie warstwy malarskiej z zabrudzeń oraz warstwy pozostałego werniksu. Po oczyszczeniu nastąpi podklejenie tuszczącej się tkanki malarstwa roztworem Bevy 371 w benzynie lakowej przy użyciu kautera. W kolejnym etapie wykonane zostaną uzupełnienia ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej oraz opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału. Całość pokryta zostanie werniksem retuszerskim po czym wykonany zostanie retusz warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego w technice olejno – żywicznej. Po wypunktowaniu ikona zostanie zawerniksowana werniksem końcowym damarowym.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ODKLEJENIA PŁÓTNA OD DESKI

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania.
2. Oczyszczenie i dezynfekcja odwrocia.
3. Konsolidacja warstw technologicznych obrazu.
4. Prostowanie bardzo mocno pofalowanej a miejscami odkształconej powierzchni podobrazia.

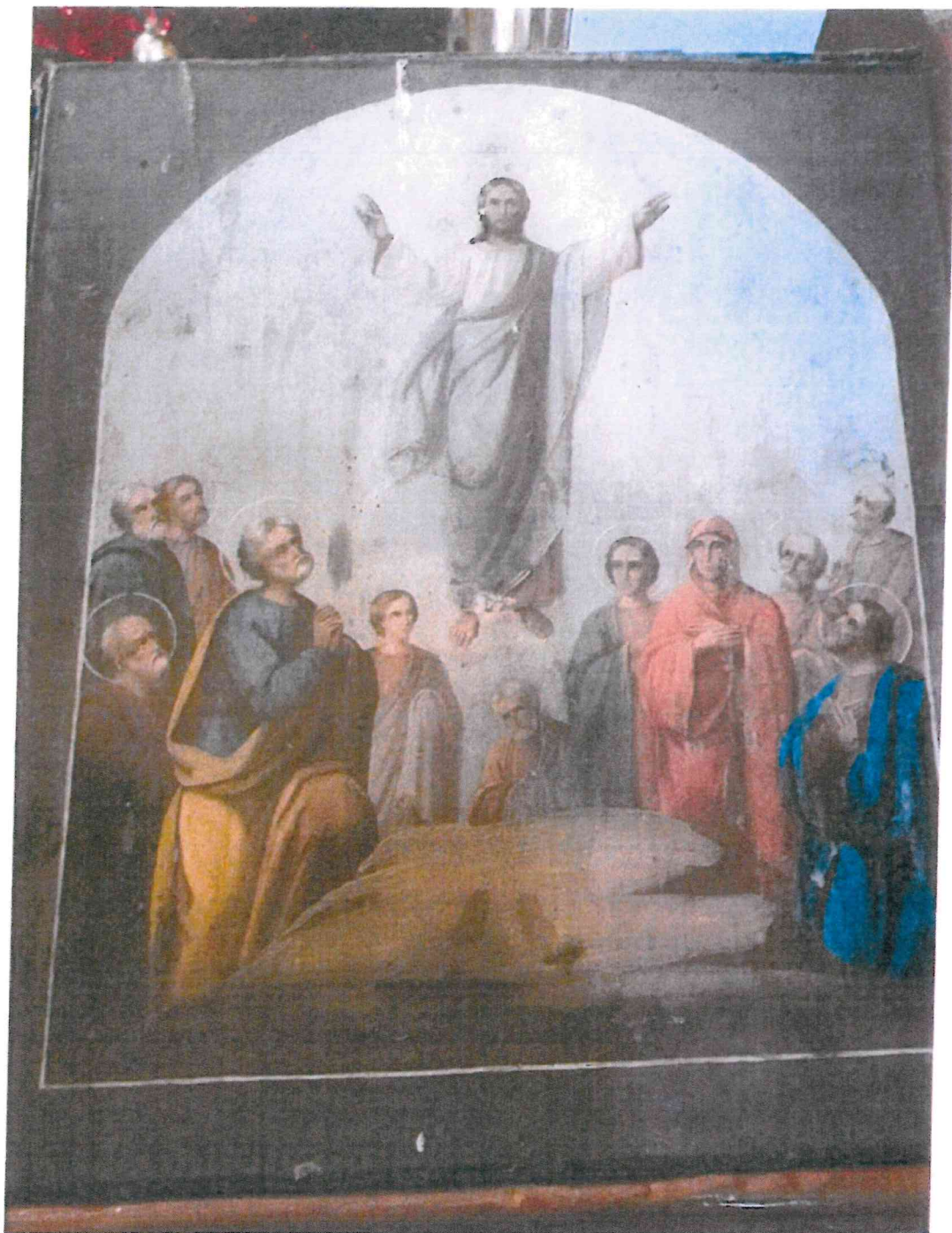
5. Oczyszczenie warstwy malarskiej z zabrudzeń oraz warstwy pozostałości werniksu odpowiednio dobranymi metodami chemicznymi - Contrad 2000.
6. Podklejenie złuszczonej i odspojonej warstwy malarskiej roztworem Bevy 371 w benzynie lakowej przy użyciu kautera.
7. Wykonanie dublażu na spoiwo Beva 371
8. Uzupelnienie ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej. (Kity wyrównujące powierzchnię pod retusz - punktowanie warstwy malarskiej).
9. Naciągnięcie na nowe krosna.
10. Opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału.
11. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem pośrednim.
12. Punktowanie warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego techniką olejno-żywiczną.
13. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem damarowym końcowym.
14. Wykonanie dokumentacji prowadzonych prac.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZACHOWANIA DESKI

1. Podklejenie odspojonych płótna do deski.
2. Oczyszczenie warstwy malarskiej z zabrudzeń oraz warstwy pozostałości werniksu odpowiednio dobranymi metodami chemicznymi - Contrad 2000.
3. Podklejenie złuszczonej i odspojonej warstwy malarskiej roztworem Bevy 371 w benzynie lakowej przy użyciu kautera.
4. Uzupelnienie ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej. (Kity wyrównujące powierzchnię pod retusz - punktowanie warstwy malarskiej).
5. Opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału.
6. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem pośrednim.
7. Punktowanie warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego techniką olejno-żywiczną.
8. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem damarowym końcowym.
9. Wykonanie uzupełnień drewna tzw. fleków w desce podobrazia, wykonanych z drewna analogicznego jak użyte oryginalnie.
10. Impregnacja - wzmocnienie strukturalne drewna 5 % roztworem żywicy Paraloid B 72 w toluenie.
11. Złożenie kitów ze szpachli do drewna.
12. Scalenie kolorystyczne powierzchni drewna
13. Zabezpieczenie drewna.
14. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej z przebiegu prac

mgr Małgorzata Podgórska-Makal
 nr dyplomu ASP w Warszawie 4997
 upr. konserwatorskie. 20/K/97
 20-282 Lublin, ul. Królowej Jadwigi 6/7
 tel. 501030663, 501030687

Lublin 25 styczeń 2021

Fot. nr 1 - Ikona „Wniebowstąpienie” z cerkwi prawosławnej p.w. Św. Mikołaja
W Zabłociu. Widok obecny. Styczeń 2021.